

Toelichting op de Wet
waardeoverdracht klein pensioen
en Sectorbrede richtlijnen voor
de automatische overdracht

Pensioenfederatie

De Pensioenfederatie is de overkoepelende belangenbehartiger van bijna alle Nederlandse pensioenfondsen.

Zij vertegenwoordigt namens ongeveer 215 pensioenfondsen de belangen van:

- 5,3 miljoen deelnemers
- 3 miljoen gepensioneerden
- 9,1 miljoen gewezen deelnemers.

Het overgrote deel van alle werkenden is aangesloten bij een collectief pensioenfonds.

De leden van de Pensioenfederatie beheren samen circa 1200 miljard euro.

Contactinformatie

Prinses Margrietplantsoen 90
2595 BR Den Haag

Postbus 93158
2509 AD Den Haag

T + 31 (0)70 76 20 220
info@pensioenfederatie.nl
www.pensioenfederatie.nl

Verbond van Verzekeraars

Het Verbond van Verzekeraars is de belangenvereniging van onder meer de schade- en levensverzekeraars in Nederland.

De leden vertegenwoordigen samen meer dan 95 procent van de verzekeringsmarkt.

Het Verbond treedt namens de aangesloten verzekeraars op als gesprekspartner voor de politiek, media en andere relevante partijen over onderwerpen die verzekeraars raken.

Contactinformatie

Bordewijklaan 2
2591 XR Den Haag

Postbus 93450
2509 AL Den Haag

T + 31 (0)70 333 85 00
info@verzekeraars.nl
www.verzekeraars.nl

Over de Nederlandse verzekeringssector

- 47.000 mensen werken in de branche
- 270 miljard euro aan investeringen in Nederland
- 490 miljard euro aan belegd vermogen
- 72 miljard euro aan ontvangen premies per jaar

© Overname van tekst(delen) uit deze uitgave is mogelijk na toestemming van de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

Pensioenfederatie
Verbond van Verzekeraars
Den Haag, oktober 2018

Dankwoord

Dit servicedocument is tot stand gekomen door samenwerking tussen de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars en met input van de Koepelwerkgroep waardeoverdracht klein pensioen. De Koepelwerkgroep bestaat uit de volgende leden:

Rob van Gennip (Bpf Vervoer)
Peter Kerdel (NN)
Jos de Koning (MN)
Lienke Mahadewsingh (Zwitserleven)
Pim de Nijs (Verbond van Verzekeraars)
Raimond Schikhof (StiPP)
Titus Sips (APG)
Yvonne van Straalen (ASR)
Esther Vijverberg (Pensioenfederatie)

De Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars bedanken de werkgroepleden hartelijk voor hun bijdrage. Ook bedanken wij het ministerie van SZW voor hun samenwerking met de Koepelwerkgroep.

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Doel van dit servicedocument	7
1 Automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen	8
2 Het proces van de automatische waardeoverdracht	16
3 Afkoop van kleine pensioenen	22
4 Laten vervallen van hele kleine pensioenen	24
5 Communicatieverplichtingen	27
 B Bijlage Uniforme 2-eurogrenzen voor kapitaal- en premieovereenkomsten (2018)	 30

Inleiding

Per 1 maart 2018 is de Wet waardeoverdracht klein pensioen (hierna: de wet) van kracht geworden. Op 21 november 2017 heeft de Tweede Kamer met grote meerderheid ingestemd met het wetsvoorstel en de Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel op 12 december 2017 als hamerstuk afgedaan. Zowel de Pensioenfederatie als het Verbond van Verzekeraars waren nauw betrokken bij de totstandkoming van deze wet, die regelt dat kleine pensioenen worden samengevoegd tot één groter pensioen. Zo behouden werknemers met (meerdere) kleine pensioenen hun aanspraak voor een goede oudedagsvoorziening.

Belangrijkste onderwerpen van de wet

In de wet wordt het recht van de pensioenuitvoerder op tussentijdse afkoop vervangen door een recht op automatische waardeoverdracht. Door deze wetswijziging wordt het voor pensioenuitvoerders eenvoudiger om kleine pensioenen samen te voegen. Een klein pensioen (in 2018: een aanspraak van minder dan € 474,11 bruto per jaar) wordt dan niet langer afgekocht, maar gaat over naar de volgende pensioenuitvoerder. Verder regelt de wet dat hele kleine pensioenen (een aanspraak van maximaal € 2 bruto per jaar) van rechtswege vervallen. Tot slot wordt in de wet verduidelijkt onder welke voorwaarden een pensioenuitvoerder eenzijdig al opgebouwde pensioenaanspraken naar een hogere pensioenleeftijd mag omzetten.

Inwerkingtreding diverse onderdelen van de wet

De wet is op 22 december 2017 gepubliceerd in het [Staatsblad](#). Het [inwerking-tredingbesluit](#) is op 16 februari 2018 gepubliceerd. Daarin is bepaald dat de wet per 1 maart 2018 in werking treedt. Bepaalde onderdelen van de wet treden echter later in werking. Hieronder een overzicht van de belangrijkste onderdelen van de wet:

	1 maart 2018	Wettelijke omzettingmogelijkheid naar één pensioen-richtleeftijd zonder bezwaarmogelijkheid
	1 januari 2019	Laten vervallen van de hele kleine aanspraken ($\leq$ € 2 bruto per jaar)
1 De feitelijke overdrachten zullen pas vanaf 1 juli 2019 gaan plaatsvinden. Zie hoofdstuk 2 (wanneer gaan de automatische waardeoverdrachten van start?)	1 januari 2019 ¹	Recht op automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen ontstaan na 1 januari 2018 (vervangt het recht op tussentijdse afkoop)
2 De betreffende bepaling treedt in werking per 1 januari 2019, maar de sectorbrede aanpak start vanaf 1 januari 2020	1 januari 2020 ²	Recht op automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen ontstaan vóór 1 januari 2018

Welke onderdelen worden in dit servicedocument behandeld?

Dit servicedocument gaat in op twee onderdelen van de wet:

- de automatische waardeoverdracht van de kleine pensioenen die (zijn) ontstaan na 1 januari 2018; en
- het laten vervallen van de hele kleine aanspraken.

De wettelijke omzettingmogelijkheid naar één pensioenrichtleeftijd blijft buiten beschouwing in dit document. Net als het recht op waardeoverdracht van de kleine pensioenen die zijn ontstaan vóór 1 januari 2018. Dat laatste onderwerp gaat pas spelen vanaf 2020. Daarom komen wij daar later in een afzonderlijk document op terug.

Doel van dit servicedocument

Doel van dit servicedocument is om alle pensioenuitvoerders inzicht te geven in de wijze waarop uitvoering kan worden gegeven aan de automatische waardeoverdracht van de kleine pensioenen en aan het laten vervallen van de hele kleine pensioenen.

Voor een goede werking van het proces van de automatische waardeoverdrachten is het van belang dat alle pensioenuitvoerders een zelfde proces volgen. Daarom wordt dit document ter beschikking gesteld aan alle pensioenuitvoerders via de websites van de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars. In mei 2017 is de gezamenlijke Koepelwerkgroep waardeoverdracht klein pensioen opgericht. In deze Koepelwerkgroep zitten vertegenwoordigers van pensioenfondsen, pensioenuitvoeringsorganisaties en verzekeraars. De bijeenkomsten van de werkgroep werden bijgewoond door een afvaardiging van het ministerie van SZW.

De Koepelwerkgroep houdt zich bezig met twee zaken:

- 1 het inrichten van het structurele proces van waardeoverdracht van nieuwe kleine pensioenen; en
- 2 het uitwerken van een projectmatige aanpak voor een efficiënte en beheerste wijze van de overdracht van reeds bestaande kleine pensioenen.

Het resultaat van het eerste onderdeel is opgenomen in dit servicedocument. Op het resultaat van het tweede onderdeel komen wij later in een afzonderlijk document terug.

1

Automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen

Recht op automatische waardeoverdracht

Vanaf 1 januari 2019 heeft iedere pensioenuitvoerder het recht om kleine pensioenen, die op of na 1 januari 2018 premievrij zijn geworden, automatisch over te dragen³. Onder een klein pensioen wordt verstaan een pensioen dat minder bedraagt dan de huidige afkoopgrens (2018: € 474,11 bruto per jaar). Automatische overdracht betekent dat de overdracht kan plaatsvinden op initiatief van de overdragende pensioenuitvoerder en dat de overdracht plaatsvindt zonder dat de deelnemer⁴ daar een rol in heeft. De deelnemer heeft geen mogelijkheden om de automatische overdracht tegen te houden. Er is geen bezwaarmogelijkheid. Ook wordt er geen offerte uitgebracht. Als een pensioenuitvoerder als beleid heeft dat er gebruik wordt gemaakt van het recht op automatische waardeoverdracht, dan wordt de deelnemer hierover via Pensioen 1-2-3 (generiek) en de brief bij beëindiging van de deelneming (persoonlijk) door de overdragende pensioenuitvoerder geïnformeerd. Zie verder hoofdstuk 5 voor de communicatieverplichtingen.

³ Artikel 70a Pensioenwet / artikel 81a Wet verplichte beroepspensioenregeling

⁴ Daar waar in dit document gesproken wordt over deelnemer kan ook de gewezen deelnemer worden bedoeld

Doel van de automatische waardeoverdracht

Het doel van de automatische waardeoverdracht is het behoud van de pensioenbestemming van kleine pensioenaanspraken. Het recht op automatische waardeoverdracht komt dan ook in de plaats van het recht op tussentijdse afkoop van kleine pensioenaanspraken. De mogelijkheid van afkoop op de pensioendatum blijft wel bestaan. De gepensioneerde moet daar dan wel mee instemmen (of geen bezwaar maken als de deelneming is beëindigd voor 1 januari 2007).

Vaststellen beleid door de pensioenuitvoerder

De wet gaat niet uit van een plicht maar van een recht tot automatische waardeoverdracht voor de pensioenuitvoerder. Iedere pensioenuitvoerder moet dus zelf bepalen of deze gebruik wil maken van het recht op automatische overdracht. Het is aan het bestuur van de pensioenuitvoerder om het beleid omtrent de automatische waardeoverdracht vast te stellen. Pensioenuitvoerders zijn wel verplicht om binnenkomende automatische waardeoverdrachten te accepteren en te verwerken.

Hoe vindt besluitvorming plaats? Welke organen hebben daarbij een rol?

Voor pensioenfondsen geldt dat de rol van het Verantwoordingsorgaan (VO), het Belanghebbendenorgaan (BO) en het intern toezicht bij de automatische waardeoverdracht nog niet is geregeld in de Wet waardeoverdracht klein pensioen. Dit zal alsnog gebeuren in de volgende Verzamelwet pensioenen die voor dit jaar gepland staat. De lijn zal dan als volgt zijn:

- er is geen adviesrecht voor het VO bij individuele waardeoverdrachten en dus ook niet als die automatisch plaatsvinden. Ook is er geen sprake van een goedkeuringsrecht voor het BO of voor de raad van toezicht. Dit betekent dat het bestuur het beleid omtrent de automatische waardeoverdrachten zelfstandig kan formuleren, zonder advies of goedkeuring te vragen aan het VO/BO/intern toezicht. Wel is het van belang deze organen te informeren over de besluitvorming en de afwegingen die daarbij een rol hebben gespeeld;
- er is wel adviesrecht voor het VO en een goedkeuringsrecht voor het BO ten aanzien van het opschonen van de bestaande kleine aanspraken van vóór 1 januari 2018. Dit wordt namelijk beschouwd als een gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen. De raad van toezicht heeft in deze situatie ook een goedkeuringsrecht.

Bij de besluitvorming of het pensioenfonds gebruik wil gaan maken van het recht op automatische waardeoverdracht, zal het bestuur de gebruikelijke evenwichtige belangenafweging moeten doen. Daarbij spelen factoren als belangen van de betreffende deelnemers, de achterblijvende deelnemers en kosten een rol. Bij deze afweging is tevens van belang dat het pensioenfonds geen keuze heeft als het gaat om het ontvangen van binnenkomende automatische waardeoverdrachten. De uitvoeringsorganisatie moet dus sowieso ingericht worden op het proces van verwerken van de automatische waardeoverdrachten.

Voor verzekeraars en ppi's geldt dat zij zelfstandig een besluit kunnen nemen.

Uitgangspunten bij het proces

Het belangrijkste doel van de automatische waardeoverdracht is het behoud van de pensioenbestemming. Een automatische waardeoverdracht leidt echter tot meer werk dan afkoop, aangezien bij de overdracht twee pensioenuitvoerders zijn betrokken. Dit betekent dat de belangrijkste uitgangspunten voor de Koepelwerkgroep bij de uitwerking van het proces waren: eenvoud, lage kosten en maximaal te automatiseren. Om dat te bereiken moet sprake zijn van: minimale interactie, minimale gegevensuitwisseling en minimale foutkans c.q. uitval. Deze aspecten komen tot uitdrukking in de uitgangspunten die in de wet en amvb zijn opgenomen.

Uitgangspunten in de wet en de amvb⁵

In artikel 70a van de Pensioenwet⁶ en artikel 17e van het Besluit uitvoering Pensioenwet zijn de volgende uitgangspunten vastgelegd.

1 Een recht voor de overdragende pensioenuitvoerder, een plicht voor de ontvangende pensioenuitvoerder

Voor de overdragende pensioenuitvoerder is de automatische waardeoverdracht een recht, maar voor de ontvangende pensioenuitvoerder is het verwerken van een binnenkomende waardeoverdracht een plicht.

⁵ De amvb is op 17 juli 2018 gepubliceerd in het Staatsblad (Stb. 2018, nr. 220)

⁶ Artikel 81a Wet verplichte beroepspensioenregeling

2 *Een vaste grens*

De grens voor de automatische waardeoverdrachten is gelijk aan de wettelijke afkoopgrens. Het is niet toegestaan dat pensioenuitvoerders zelf een lagere of hogere grens vaststellen. Hiervoor is gekozen in het belang van eenduidigheid richting deelnemers. Dus een pensioenuitvoerder die ervoor kiest gebruik te maken van het recht op automatische waardeoverdracht, past dit recht toe op alle deelnemers, van wie de deelneming is beëindigd op of na 1 januari 2018 en die een pensioenaanspraak hebben die kleiner is dan de afkoopgrens, maar hoger dan € 2 bruto per jaar.

3 *Geen automatische overdracht van nettopensioen*

Het recht op automatische waardeoverdracht geldt niet voor nettopensioenregelingen. Omdat niet alle ontvangende pensioenuitvoerders een nettopensioenregeling uitvoeren, zou een automatische overdracht van nettopensioen de eenvoud van het proces teniet doen.

4 *Ook in geval van onderdekking*

De automatische waardeoverdracht is niet afhankelijk van de dekkingsgraad van de overdragende of de ontvangende pensioenuitvoerder en kan ook plaatsvinden als de dekkingsgraad minder bedraagt dan 100%. Dit is dus anders dan bij het recht op individuele waardeoverdracht van deelnemers.

5 *Geen kosten in rekening bij de deelnemer*

Noch de overdragende pensioenuitvoerder, noch de ontvangende pensioenuitvoerder mag in het kader van de automatische waardeoverdracht kosten in rekening brengen bij de deelnemer.

6 *Vaststellen overdrachtswaarde*

De overdrachtswaarde wordt vastgesteld aan de hand van de wettelijke rekenregels ⁷ die horen bij het wettelijk recht op individuele waardeoverdracht. De daaruit voortvloeiende factoren zullen jaarlijks door de sector zelf worden vastgesteld en gepubliceerd op de website van het Verbond en de Pensioenfederatie. Met deze factoren kan de overdragende uitvoerder de overdrachtswaarde vaststellen en de ontvangende uitvoerder kan met dezelfde factoren de ontvangen overdrachtswaarde omzetten in aanspraken (passend binnen de nieuwe regeling). Met deze werkwijze wordt bewerkstelligd dat wordt voldaan aan de voorwaarde dat er sprake moet zijn van actuariael gelijkwaardige aanspraken op basis van dezelfde grondslagen. De consequentie dat dit voor verzekeraars tot bijbetalingsproblematiek kan leiden (net als bij reguliere waardeoverdrachten) en voor pensioenfondsen tot verschillen tussen de overdrachtswaarde en de voorziening is onderkend ⁸.

7 *Overdrachtsdatum*

Als overdrachtsdatum wordt de feitelijke overdrachtsdatum gehanteerd. Dat is de datum waarop de overdrachtswaarde door de overdragende pensioenuitvoerder wordt overgemaakt.

⁷ Artikel 25 Besluit uitvoering Pensioenwet

⁸ Zie ook pagina 15 (verzekeraars dragen niet over bij achterwege blijven bijbetaling)

8 *Geen rentevergoeding*

Gezien bovenstaande overdrachtsdatum is er geen sprake van rentevergoeding bij de vaststelling van de overdrachtswaarde.

9 *Moment van risico-overgang*

De overdrachtsdatum is de datum waarop het risico van de uitbetaling van pensioenen overgaat van de overdragende pensioenuitvoerder naar de ontvangende pensioenuitvoerder. Dit betekent dat zodra de overdrachtswaarde door de overdragende pensioenuitvoerder is overgemaakt, het risico verschuift naar de ontvangende pensioenuitvoerder. Bepalend is dus het moment van betaling door de overdragende pensioenuitvoerder.

10 *Termijnen*

De volgende termijnen zijn van toepassing bij een automatische waardeoverdracht.

Eerste uitvraag bij Pensioenregister

De overdragende pensioenuitvoerder die gebruik maakt van het recht op automatische waardeoverdracht, vraagt binnen 1 jaar na de beëindiging van de deelneming bij Pensioenregister uit bij welke pensioenuitvoerder de deelnemer nu actief pensioen opbouwt. Het is niet zinvol om direct na einde deelneming een eerste uitvraag te doen. De deelnemer zal immers eerst een nieuwe baan moeten hebben. Vervolgens zal de deelnemer door de nieuwe werkgever aangemeld moeten zijn bij een nieuwe pensioenuitvoerder, daar in de administratie zijn opgenomen en als actieve deelnemer bekend moeten zijn bij Pensioenregister. De termijn van 1 jaar mag worden overschreden als de overdragende pensioenuitvoerder kan aantonen dat er sprake is van omstandigheden waardoor de pensioenuitvoerder redelijkerwijs niet aan deze termijn kan voldoen.

Van dergelijke omstandigheden kan sprake zijn als de beëindiging van een deelneming pas later bij een pensioenuitvoerder bekend wordt, bijvoorbeeld als een werkgever verzuimt de uitdienstmelding tijdig door te geven. Ook zijn er pensioenfondsen die hun informatie uit de Loonaangifteketen halen en die een beëindiging van de deelneming afleiden uit het feit dat er al gedurende een x-periode geen loon meer is uitbetaald. In die gevallen kan het gebeuren dat de beëindiging van de deelneming niet binnen een jaar is verwerkt in de administratie van het pensioenfonds en de opgave bij het Pensioenregister niet binnen een jaar kan worden opgevraagd. Ook kan een pensioen pas op een later moment (bijvoorbeeld door indexering van het grensbedrag) alsnog onder de grens van automatische waardeoverdracht komen te vallen.

Het overschrijden van de termijn van één jaar is niet bedoeld als vrijbrief voor pensioenuitvoerders die pas per een latere datum dan per 1 januari 2019 gebruik gaan maken van het recht op automatische waardeoverdracht.

Jaarlijks herhalen

Zolang de automatische waardeoverdracht niet is gelukt en de pensioen-aanspraak lager is dan de afkoopgrens, herhaalt de overdragende pensioenuitvoerder de uitvraag bij Pensioenregister ten minste eenmaal per jaar. Na 5 mislukte pogingen in een periode van minimaal 5 jaar mag het kleine pensioen alsnog worden afgekocht, indien de deelnemer hiermee instemt.

Informatieverstrekking door Pensioenregister

Pensioenregister meldt zo spoedig mogelijk na de uitvraag aan de overdragende pensioenuitvoerder of en, zo ja, waar de deelnemer nu actief pensioen opbouwt. Onder zo spoedig mogelijk zal in de praktijk worden verstaan binnen 24 uur.

Overmaken van de overdrachtswaarde

De overdragende pensioenuitvoerder draagt de overdrachtswaarde uiterlijk binnen 10 werkdagen na ontvangst van de informatie van Pensioenregister over naar de ontvangende uitvoerder.

Omzetten van overdrachtswaarde in aanspraken

De ontvangende pensioenuitvoerder zet de overdrachtswaarde om in aanspraken:

- binnen 1 maand na ontvangst van de overdrachtswaarde, tenzij:
- er sprake is van waardeoverdracht naar een premieovereenkomst of premieregeling waarbij de premie wordt belegd: dan wordt de overdrachtswaarde binnen een week na ontvangst van de overdrachtswaarde aangewend voor de aankoop van beleggingseenheden (dit is conform huidige regels bij individuele waardeoverdracht).

Informeren deelnemer door ontvangende uitvoerder

De ontvangende uitvoerder informeert de deelnemer binnen 10 werkdagen na het omzetten van de overdrachtswaarde in aanspraken over de waardeoverdracht en de verworven pensioenaanspraken.

Samenloop individuele waardeoverdracht en automatische waardeoverdracht

⁹ Artikel 82 Wet verplichte beroepspensioenregeling

In artikel 71 van de Pensioenwet⁹ is bepaald dat er voor een deelnemer geen recht bestaat op individuele waardeoverdracht als een pensioenuitvoerder gebruik maakt van het recht op automatische waardeoverdracht.

Indien een deelnemer na 1 januari 2019 bij de ontvangende pensioenuitvoerder een verzoek doet tot individuele waardeoverdracht en de ontvangende

pensioenuitvoerder meldt zich bij de overdragende uitvoerder, dan kan deze melden dat er sprake is van een kleine pensioenaanspraak en dat er gebruik wordt gemaakt van het recht op automatische waardeoverdracht. Er hoeft in dat geval dus geen offerte te worden uitgebracht aan de deelnemer. De ontvangende pensioenuitvoerder informeert de deelnemer dat de overdracht zal plaatsvinden door middel van een automatische waardeoverdracht.

Sectorbrede uitgangspunten voor de automatische waardeoverdracht

Om de automatische waardeoverdrachten goed te laten verlopen is het van belang dat er enkele uitgangspunten worden nageleefd binnen de sector, die niet expliciet zijn vastgelegd in de wetgeving, maar waarvan het wel van belang is om daar onderling afspraken over te maken. Dit betreft de volgende sectorbrede uitgangspunten:

- **voer alleen overdrachten uit voor gewezen deelnemers**
Er kan alleen automatische overdracht plaatsvinden van kleine aanspraken van gewezen deelnemers. Er kunnen geen premievrije aanspraken worden overgedragen van nog actieve deelnemers.
- **geen overdracht als de deelnemer is overleden**
Op het moment van het overmaken van de overdrachtswaarde moet vastgesteld worden of de deelnemer nog in leven is. Is deze volgens de BRP (GBA) inmiddels overleden dan vindt de overdracht geen doorgang. Als de ontvangende pensioenuitvoerder bij ontvangst van de overdrachtswaarde vaststelt dat de deelnemer ondertussen als overleden is geregistreerd, dan draagt deze het risico van uitbetaling van een eventueel nabestaandenpensioen.
- **geen openstaande mutaties op het moment van overdracht**
Pas als alle openstaande mutaties zijn verwerkt, kan de kleine aanspraak betrokken worden in het proces van de automatische waardeoverdrachten. Uitgangspunt in de wet is dat de eerste poging tot overdracht binnen een jaar na einde deelneming wordt uitgevoerd. Dat betekent dat er na beëindiging van de deelneming ruim de tijd is om openstaande mutaties te verwerken na einde deelneming.
- **chtscheidingen zijn verwerkt (bijzonder partnerpensioen is afgesplitst) voor de overdracht**
Het is van belang dat eventuele echtscheidingen zijn verwerkt, voordat een kleine aanspraak wordt betrokken in het proces van automatische waardeoverdracht. Bij kleine aanspraken is geen sprake van verevening van het ouderdomspensioen, omdat daarvoor een wettelijke ondergrens geldt die gelijk is aan de afkoopgrens. Maar er zal wel een bijzonder partnerpensioen moeten worden afgesplitst als er sprake is van een partnerpensioen op opbouwbasis. Dit bijzondere partnerpensioen blijft (net als bij een

individuele waardeoverdracht) buiten de automatische waardeoverdracht en blijft dus achter bij de overdragende pensioenuitvoerder. Daarom is het van belang dat deze afsplitsing plaatsvindt alvorens er automatisch wordt overgedragen.

- **inkomende waardeoverdrachten worden eerst helemaal afgerond**
Het kan gebeuren dat een deelnemer bij een pensioenuitvoerder een verzoek heeft gedaan voor een inkomende waardeoverdracht en deze overdracht nog niet afgerond is op het moment dat de deelneming van deze deelnemer eindigt. De inkomende waardeoverdracht zal dan eerst moeten worden afgerond, voordat kan worden vastgesteld of het pensioen van de deelnemer nog onder de afkoopgrens valt en automatisch kan worden overgedragen.
- **inkomende automatische waardeoverdracht na uitgaande automatische waardeoverdracht overdragen naar de volgende pensioenuitvoerder**
Het kan gebeuren dat er net na een uitgaande automatische waardeoverdracht, sprake is van een inkomende automatische waardeoverdracht voor dezelfde deelnemer. In dat geval verwerkt de pensioenuitvoerder de inkomende automatische waardeoverdracht in zijn administratie, waarna de overdrachtswaarde weer automatisch kan worden overgedragen naar de volgende pensioenuitvoerder. Dat die twee overdrachten tezamen boven de afkoopgrens kunnen liggen, waardoor achteraf gezien de eerste overdracht niet had moeten plaatsvinden, doet dan niet ter zake. Het doel van de samenvoeging van de kleine pensioenen is dat deze uiteindelijk tot een niet-afkoopbaar pensioen leidt, omdat het dan groot genoeg is. Dat doel wordt met het automatisch verder overdragen in ieder geval bereikt.
- **geen automatische waardeoverdrachten meer vanaf 6 maanden voor de AOW-datum**
Vanuit administratief oogpunt is het niet wenselijk dat er nog inkomende automatische waardeoverdrachten plaatsvinden nadat het pensioen van de deelnemer bij de ontvangende pensioenuitvoerder al is ingegaan. Hoewel de ingangsdata per regeling kunnen verschillen, kan als regel worden gehanteerd dat er geen automatische waardeoverdrachten meer plaatsvinden vanaf 6 maanden voor de AOW-datum van de betreffende deelnemer. Daarmee wordt zoveel mogelijk voorkomen dat inkomende automatische waardeoverdrachten het aanvraagproces bij pensionering doorkruisen.
- **selecties binnen deelnemersbestanden zijn niet toegestaan**
Een pensioenuitvoerder doet als overdragende pensioenuitvoerder ofwel mee aan automatische waardeoverdracht en dan voor alle gewezen deelnemers in de pensioenregeling, of niet. Het is niet toegestaan om bijvoorbeeld alleen gewezen deelnemers boven of onder een bepaalde leeftijd te betrekken in de automatische waardeoverdrachten. Overigens is het wel toegestaan onderscheid te maken in het beleid voor kleine pensioenen ontstaan na 1 januari 2018 en voor deze datum.

¹⁰ Het is overigens niet wenselijk onderscheid in beleid te maken tussen een basisregeling en een aanvullende regeling, die voor dezelfde groep deelnemers geldt.

- **pensioenuitvoerders mogen wel selecties maken op regelingniveau**
Voor pensioenuitvoerders die meerdere pensioenregelingen uitvoeren, geldt dat de keuze om wel of niet mee te doen aan automatische waardeoverdracht per pensioenregeling¹⁰ gemaakt mag worden.
- **verzekeraars dragen niet over bij achterwege blijven bijbetaling**
Indien er bij een uitgaande automatische waardeoverdracht door een verzekeraar bijbetaling vereist is van een werkgever die inmiddels failliet is, dan wordt de waarde niet overgedragen. De deelnemer heeft immers geen bezwaarmogelijkheid tegen een directe verlaging van zijn aanspraak. Automatische overdracht kan wel plaatsvinden als de verzekeraar het verschil voor eigen rekening wil nemen.
- **niet zomaar terugstorten naar overdragende uitvoerder als onterecht ontvangen**
De kans dat er overdrachtwaardes worden ontvangen door een uitvoerder die niet voor een daar bekende deelnemer bestemd zijn, is (naar verwachting) met het gebruik van de unieke klantherkenningsnummers uiterst klein. Mocht dit toch gebeuren, dan is het van belang dat de ontvangende pensioenuitvoerder contact zoekt met de overdragende pensioenuitvoerder, om vast te stellen of het geld inderdaad retour moet worden gestort. Het is niet wenselijk om zomaar bedragen terug te storten.

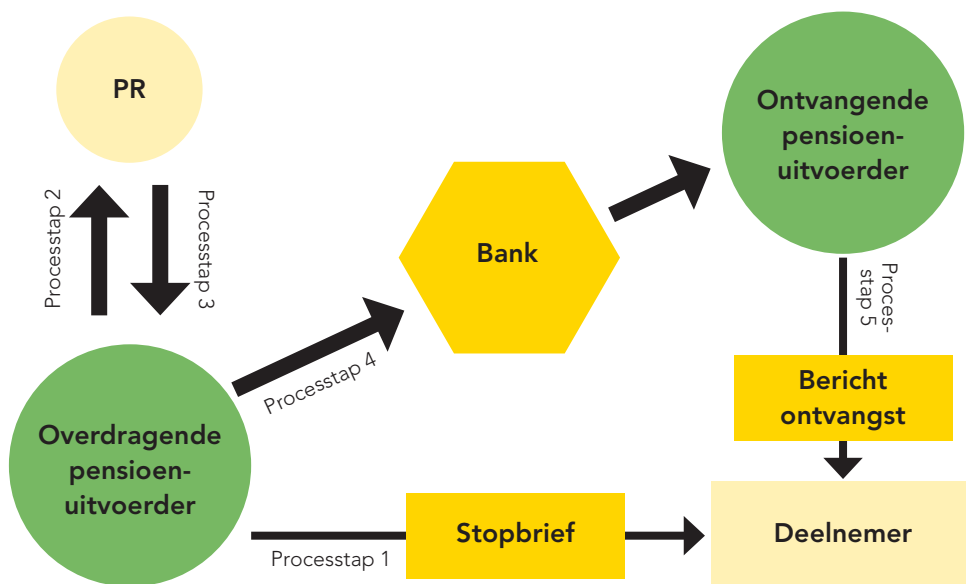
Grenzen bij premie- en kapitaalovereenkomsten

De grens voor de automatische waardeoverdracht is in de wet alleen uitgedrukt in een nominale aanspraak (2018: € 474,11 bruto per jaar), die geldt voor uitkeringsovereenkomsten. Voor premie- en kapitaalovereenkomsten is deze grens niet wettelijk vastgelegd. Het is aan iedere pensioenuitvoerder om de wettelijke grens te vertalen naar kapitalen voor dc-regelingen en deze grenzen te communiceren aan de deelnemers. Dat gebeurt op dit moment ook bij het bepalen van de afkoopgrens voor dc-regelingen.

2

Het proces van de automatische waardeoverdracht

Het proces van de automatische waardeoverdracht kent een aantal stappen, die als volgt zijn weer te geven.

Processtap 1

De deelneming wordt beëindigd en de opgebouwde pensioenaanspraak is kleiner dan de afkoopgrens. In het UPO einde deelneming (de stopbrief) wordt gemeld dat de pensioenaanspraak indien mogelijk automatisch wordt overgedragen aan de pensioenuitvoerder waar men actief opbouwt¹¹.

¹¹ Zie pagina 27

Processtap 2

De overdragende pensioenuitvoerder vraagt bij Pensioenregister uit of de betreffende deelnemer elders actief pensioen opbouwt en, zo ja, bij welke pensioenuitvoerder.

Processtap 3

Het Pensioenregister reageert met een *Ja* inclusief de ID en het bankrekeningnummer van de pensioenuitvoerder en het klantherkenningsnummer van de deelnemer bij de nieuwe pensioenuitvoerder.

Of Pensioenregister reageert met een *Nee*. In dit laatste geval dient de uitvraag minimaal jaarlijks herhaald te worden. Na vijf jaar zonder resultaat mag een afkoopvoorstel worden gedaan.

Processtap 4

Als er een positieve reactie is ontvangen van Pensioenregister, stelt de overdragende pensioenuitvoerder de overdrachtswaarde vast en maakt deze over naar de nieuwe pensioenuitvoerder.

Bij het overmaken van de overdrachtswaarde wordt als omschrijving/kenmerk het identificerende gegeven van de deelnemer bij het ontvangende pensioenfonds opgenomen. Als extra controlemiddel wordt dit gegeven aangevuld met de geboortedatum.

Eventueel stuurt de overdragende pensioenuitvoerder de deelnemer een bevestiging van de waardeoverdracht. Dit bericht is echter niet wettelijk voorgeschreven.

Processtap 5

De ontvangende pensioenuitvoerder verwerkt de ontvangen overdrachtswaarde en informeert de deelnemer hierover. Dit bericht is wettelijk voorgeschreven.

Aansluiting op Pensioenregister

Pensioenregister krijgt een belangrijke rol in het proces van de automatische waardeoverdrachten. Op dit moment vervult Pensioenregister alleen een raadpleegfunctie voor burgers. Ten behoeve van de automatische waardeoverdrachten krijgt Pensioenregister een extra taak als centrale gegevensuitwisselaar tussen pensioenuitvoerders. De overdragende pensioenuitvoerder krijgt de bevoegdheid om Pensioenregister te laten checken of de gewezen deelnemer bij een nieuwe pensioenuitvoerder pensioen opbouwt, en zo ja, welke pensioenuitvoerder dit is. De check bij Pensioenregister wordt zo eenvoudig en beperkt mogelijk ingericht, om een inbreuk op de privacy van deelnemers te voorkomen.

De werkwijze is dat Pensioenregister aan de hand van het Burgerservicenummer (bsn) van de betreffende deelnemer, aangereikt door de overdragende pensioenuitvoerder, checkt of deze deelnemer daadwerkelijk een actieve deelnemer bij een andere pensioenuitvoerder is. De uitvraag kan gedaan worden voor één bsn of voor een set van maximaal 1000 bsn's. Als er een andere pensioenuitvoerder is waar de betreffende deelnemer (of deelnemers) actief opbouwt, dan informeert Pensioenregister de overdragende pensioenuitvoerder daarover. Daarbij wordt de volgende informatie meegeleverd:

- 1 het pensioenuitvoerder-ID, waaronder de ontvangende pensioenuitvoerder bekend staat;
- 2 het bankrekeningnummer van de ontvangende pensioenuitvoerder;
- 3 het klantherkenningsnummer (niet zijnde bsn) waaronder de deelnemer bekend is in de administratie van de ontvangende pensioenuitvoerder.

Daarmee is de taak van Pensioenregister beëindigd. Er wordt dus geen navraag gedaan naar overige persoonsgegevens, noch aanspraakbedragen. De overdragende pensioenuitvoerder weet hiermee genoeg om het vervolgtraject te starten.

Om deze nieuwe taak te kunnen vervullen is het van belang dat de sector de zogenoemde 'opvraagdienst pensioenaanspraken' uitbreidt. Dit houdt een software-aanpassing in. Pensioenregister heeft de specificaties voor deze aanpassing eind juli 2018 bekend gemaakt aan de pensioenuitvoerders. Vervolgens krijgen de pensioenuitvoerders een jaar de tijd om de opvraagdienst gereed te maken voor de automatische waardeoverdrachten. Dat betekent dat de sector niet eerder dan per 1 augustus 2019 gereed zal zijn voor de gegevensuitwisseling.

Overdracht tussen beide pensioenuitvoerders

Zodra de overdragende pensioenuitvoerder weet waar een deelnemer nu actief pensioen opbouwt, berekent de overdragende pensioenuitvoerder de overdrachtswaarde. Deze overdrachtswaarde wordt overgemaakt naar het bankrekeningnummer van de ontvangende pensioenuitvoerder. Dit bankrekeningnummer heeft de overdragende pensioenuitvoerder doorgekregen van Pensioenregister. In de omschrijving van de overboeking worden slechts twee gegevens meegegeven:

1. de geboortedatum van de deelnemer; en
2. het klantherkeningsnummer (niet zijnde bsn) van de deelnemer, zoals ontvangen van Pensioenregister.

Uniforme weergave van de omschrijving

In de omschrijving van de overboeking van de overdrachtswaarde worden de volgende twee gegevens meegegeven: geboortedatum van de deelnemer en het klantherkeningsnummer van de deelnemer (niet zijnde bsn). De weergave van de omschrijving dient door alle pensioenuitvoerders op een uniforme wijze plaats te vinden, zodat de gegevens desgewenst geautomatiseerd kunnen worden uitgelezen door de ontvangende pensioenuitvoerder. De voorgeschreven weergave is:

Geboortedatum; Klantherkeningsnummer

Voorbeeld:

Voor een deelnemer met geboortedatum 12 augustus 1996 en een klantherkeningsnummer S345690000-02 wordt de omschrijving bij de overboeking als volgt weergegeven:

12081996; S345690000-02

Dus: <dagmaandjaar><puntkomma><klantherkeningsnummer>

Het is belangrijk dat beide gegevens worden gescheiden door een punt-komma. Dat is van belang voor het automatisch uitlezen door de ontvangende pensioenuitvoerder.

Het unieke kenmerk mag bestaan uit cijfers, letters en/of (bijzondere) leestekens en kan maximaal 30 posities beslaan.

Let op:

De Koepelwerkgroep adviseert pensioenuitvoerders om een apart bankrekeningnummer te openen waarop uitsluitend de inkomende waardes kunnen worden ontvangen. Dat maakt het automatiseren van de inkomende waardeoverdrachten eenvoudiger.

NB. Het is **niet** toegestaan het bsn van de deelnemer op te nemen in de bankomschrijving. Dit is namelijk in strijd met de Algemene verordening gegevensbescherming. Daarom is gekozen voor het opnemen van een uniek klantherkenningsnummer waaronder de betreffende deelnemer bekend staat in de administratie van de ontvangende pensioenuitvoerder. Dit kan bijvoorbeeld een deelnemersnummer, een polisnummer of een relatienummer zijn.

Gegevens als pensioenleeftijd, geslacht, aanspraken en toeslagverlening zijn niet relevant voor ontvangende uitvoerder, omdat er geen offerte hoeft te worden gemaakt voor de deelnemer. De overdrachtswaarde kan aan de hand van de wettelijke factoren worden omgezet naar aanspraken in de pensioenregeling, waarin de deelnemer opbouwt. Als deze pensioenregeling alleen ouderdomspensioen kent, wordt de overdrachtswaarde aangewend voor uitsluitend ouderdomspensioen. Kent de pensioenregeling zowel ouderdomspensioen als partnerpensioen, dan wordt de overdrachtswaarde aangewend voor zowel ouderdomspensioen als partnerpensioen.

Regels voor het bepalen van de nieuwe deelnameperiode

Om de eenvoud van het proces van automatische waardeoverdracht te borgen, is het van belang dat er zo min mogelijk gegevens hoeven te worden uitgewisseld tussen de beide pensioenuitvoerders. Het streven van de Koepelwerkgroep is dat het proces optimaal automatiseerbaar is en daarmee zo goedkoop mogelijk blijft. Dat is te realiseren als de gegevensuitwisseling wordt beperkt tot de hierboven genoemde gegevens (geboortedatum en klantherkenningsnummer) die worden meegegeven in de omschrijving bij de overboeking van de overdrachtswaarde.

De enige informatie die verder relevant is voor de ontvangende pensioenuitvoerder is de deelnameperiode bij de overdragende pensioenuitvoerder. Deze periode is onder andere van belang bij de verdeling van het pensioen in geval van scheiding. Om te voorkomen dat de werkelijke deelnameperiode

moet worden doorgegeven aan de nieuwe pensioenuitvoerder, heeft de Koepelwerkgroep, na overleg met SZW, de volgende regels vastgesteld, waarmee de deelnameperiode door de ontvangende pensioenuitvoerder kan worden afgeleid van de overdrachtswaarde.

Het aantal deelnemingsjaren wordt als volgt bepaald:

Bij DB-regelingen: de pensioenaanspraak die is vastgesteld na de waardeoverdracht gedeeld door de jaarlijkse pensioenopbouw (het opbouwpercentage x de pensioengrondslag), die volgens de pensioenregeling bij de ontvangende pensioenuitvoerder van toepassing is op de deelnemer op het moment van ontvangst van de overdrachtswaarde.

Bij DC-regelingen: de ontvangen overdrachtswaarde gedeeld door de beschikbare jaarpremie, die volgens de pensioenregeling bij de ontvangende pensioenuitvoerder van toepassing is op de deelnemer op het moment van ontvangst van de overdrachtswaarde.

(Nb. Bij een vaste bedragenregeling kan de deelnameperiode worden vastgesteld door in de formule bij de DB-regelingen de jaarlijkse pensioenopbouw te vervangen door het vaste bedrag).

De aldus verkregen deelnameperiode wordt geacht direct voorafgaand aan de aanvangsdatum van de deelname bij de ontvangende pensioenuitvoerder te zijn gelegen.

De voorgestelde werkwijze ligt in lijn met de bestaande uitvoeringspraktijk, die ook wordt gehanteerd bij reguliere waardeoverdrachten. Als de waardeoverdracht niet aansluitend plaatsvindt aan de beëindiging van de deelnameperiode waarin de opbouw van het kleine pensioen heeft plaatsgevonden, kan deze werkwijze ertoe leiden dat het kleine pensioen ten onrechte betrokken wordt in een verdeling van het pensioen na scheiding. Het beperkte risico dat een deelnemer bezwaar maakt tegen de vastgestelde verdeling van de aanspraken bij scheiding komt dan voor rekening van de pensioenuitvoerders. Dit risico dragen pensioenuitvoerders bij reguliere waardeoverdrachten echter ook al. Als er een klacht of vraag komt over de wijze van berekening van de verdeling, dan staat het de ontvangende pensioenuitvoerder vrij om de werkelijke deelnameperiode op te vragen bij de vorige pensioenuitvoerder. De ontvangende pensioenuitvoerder wordt geadviseerd om (gehuwde of geregistreerde) deelnemers er bij de bevestiging van de ontvangst van de automatische waardeoverdracht op te wijzen dat de overdrachtswaarde van het kleine pensioen bij een onverhoopte scheiding betrokken zal worden in de verdeling en dat het hen vrij staat afwijkende afspraken te maken.

NB: Mogelijk heeft de op handen zijnde modernisering van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding impact op de wijze van registratie van deelname-

periodes bij zowel reguliere als automatische waardeoverdrachten. In dat geval zal dan worden bekeken of de voorgestelde werkwijze aanpassing behoeft.

Vaststelling peildatum waarop deelnemer actief moet zijn bij ontvangende uitvoerder

Om de overdracht te kunnen laten plaatsvinden moet de deelnemer op het moment van uitvraag bij Pensioenregister als actieve deelnemer geregistreerd staan bij de ontvangende pensioenuitvoerder. Als de deelnemer bij binnenkomst van de overdrachtswaarde inmiddels gewezen deelnemer is, moet de ontvangende uitvoerder de waarde gewoon verwerken. Als er inmiddels een (automatische) waardeoverdracht heeft plaatsgevonden naar een volgende pensioenuitvoerder, dan wordt de waarde door de ontvangende pensioenuitvoerder verwerkt, waarna deze weer automatisch kan worden overgedragen naar de volgende pensioenuitvoerder.

Wanneer gaan de automatische waardeoverdrachten van start?

Om de automatische waardeoverdrachten te kunnen realiseren, moet Pensioenregister gereed zijn om de overdragende pensioenuitvoerder op verzoek te informeren bij welke pensioenuitvoerder een gewezen deelnemer met een klein pensioen momenteel pensioen opbouwt. Om deze gegevensuitwisseling mogelijk te maken, is een aanpassing nodig in de reeds bestaande functionaliteit tussen Pensioenregister en de pensioenuitvoerders. De specificaties van deze aanpassing heeft Pensioenregister in juli 2018 beschikbaar gesteld. De pensioenuitvoerders krijgen vervolgens een jaar de tijd om de eigen organisatie in te richten naar deze specificaties. De feitelijke gegevensuitwisseling kan dus uiterlijk per 1 augustus 2019 van start gaan. Dit is in lijn met de wettelijke bepalingen, waarin staat dat de eerste overdrachten in beginsel binnen een jaar na inwerkingtreding van de wet moeten plaatsvinden¹².

¹² Artikel 17 e lid 1 Besluit tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet in verband met de Wet waardeoverdracht klein pensioen

3

Afkoop van kleine pensioenen

Recht op (eenzijdige) tussentijdse afkoop na einde deelneming komt te vervallen

Voor pensioenen onder de afkoopgrens (2018: € 474,11 bruto per jaar) die (zijn) ontstaan vanaf 1 januari 2018 geldt dat er geen recht meer bestaat voor de pensioenuitvoerder om deze aanspraken vanaf twee jaar na einde deelneming af te kopen. Dat geldt zowel voor de eenzijdige afkoopmogelijkheid in de periode van 6 maanden, gerekend vanaf twee jaar na einde deelneming, als voor de afkoopmogelijkheid met instemming van de gewezen deelnemer na de 6 maandenperiode.

Afkoop op pensioendatum blijft mogelijk

De afkoopmogelijkheid op pensioendatum blijft bestaan. Er is dan wel instemming vereist van de deelnemer¹³. Dit betekent dat pensioenuitvoerders die geen gebruik wensen te maken van het recht op automatische overdracht, het kleine pensioen op de pensioendatum alsnog mogen afkopen (mits de pensioengerechtigde hiermee instemt) om te voorkomen dat het kleine pensioen periodiek moet worden uitgekeerd. Dat geldt ook voor de pensioenuitvoerders die wel gebruik maken van het recht op automatische waardeoverdracht, voor zover het niet gelukt is deze overdracht te realiseren voor de pensioendatum én er niet al eerder gebruik is gemaakt van de tussentijdse afkoopmogelijkheid na vijf mislukte pogingen tot automatische waardeoverdracht (zie hierna).

¹³ Artikel 66 lid 1 Pensioenwet/ Artikel 78 lid 1 Wet verplichte beroepspensioenregeling NB. Als de deelneming is beëindigd voor 1 januari 2007, dan kan volstaan worden met het aanbieden van een bezwaarmogelijkheid. Expliciete instemming is dan niet vereist

¹⁴ Artikel 66 lid 2 sub c Pensioenwet/Artikel 78 lid 2 sub c Wet verplichte beroepspensioenregeling

Afkoop na vijf mislukte pogingen tot automatische waardeoverdracht

Voor de pensioenuitvoerders die gebruik maken van het recht op automatische waardeoverdracht, geldt dat zij na vijf mislukte pogingen tot automatische waardeoverdracht in een periode van minimaal vijf jaar, het recht hebben het kleine pensioen alsnog af te kopen¹⁴. Daarbij geldt als specifieke eis dat dergelijke afkopen pas mogen plaatsvinden vanaf 1 januari 2024. Voor alle gewezen deelnemers van wie de deelneming is geëindigd in 2018 zal dus langer dan vijf jaar moeten worden gewacht alvorens de afkoop kan plaatsvinden. Reden daarvoor is dat er in 2018 nog geen pogingen gedaan kunnen worden tot automatische waardeoverdracht, omdat dat proces pas gaat lopen in 2019.

De wet gaat er nu vanuit dat deze afkoop alleen met instemming van de gewezen deelnemer kan plaatsvinden¹⁵. Mogelijk zal bij de evaluatie van de Wet waardeoverdracht klein pensioen worden gezien of dit gewijzigd moet worden in een eenzijdige afkoopmogelijkheid. Deze evaluatie staat gepland drie jaar na inwerkingtreding van dit onderdeel van de wet, dus ruim voor het moment dat deze vorm van afkoop daadwerkelijk kan plaatsvinden.

¹⁵ Artikel 66 lid 2 sub b Pensioenwet/Artikel 78 lid 2 sub b Wet verplichte beroepspensioenregeling

Tussentijdse afkoop met instemming blijft mogelijk voor bestaande kleine aanspraken

Voor de kleine aanspraken die zijn ontstaan vóór 1 januari 2018 geldt dat de bestaande regels voor tussentijdse afkoop blijven bestaan, ook na 1 januari 2019. Dit betekent dat pensioenuitvoerders voor deze kleine aanspraken vier opties hebben:

- vanaf 1 januari 2020 gebruik maken van het recht op automatische waardeoverdracht aan de hand van de eenmalige opschoonactie¹⁶, die nog nader zal worden uitgewerkt;
- tussentijds afkopen met instemming van de deelnemer¹⁷;
- afkopen op de pensioendatum met instemming van de deelnemer;
- laten staan en uitkeren vanaf de pensioendatum.

¹⁶ Artikel 220b lid 4 Pensioenwet/Artikel 214a Wet verplichte beroeps-pensioenregeling juncto artikel 17f Besluit tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet in verband met de Wet waardeoverdracht klein pensioen

¹⁷ Instemming is vereist zodra de termijn van twee jaar en zes maanden na einde deelneming is verstreken

4

Laten vervallen van hele kleine pensioenen

Toekomstige hele kleine pensioenen vervallen van rechtswege

Vanaf 1 januari 2019 geldt de volgende bepaling¹⁸. Als het opgebouwde ouderdomspensioen bij einde deelneming op de reguliere ingangsdatum van het pensioen niet meer bedraagt dan € 2 bruto per jaar vervallen de pensioenaanspraken van een deelnemer van rechtswege bij einde van de deelneming. Dat geldt dan zowel voor het ouderdomspensioen als andere bijbehorende pensioenaanspraken, zoals partnerpensioen en/of wezenpensioen op opbouwbasis. Reden dat deze hele kleine pensioenen van rechtswege gaan vervallen is het feit dat de uitvoeringskosten van deze hele kleine aanspraken niet opwegen tegen de waarde van het kleine pensioen. De belangen van het collectief om de kosten te beperken wegen hierbij zwaarder dan de individuele belangen van de deelnemers met hele kleine pensioenen. De pensioenuitvoerder is verplicht om in het bestuursverslag (jaarverslag) melding te maken van de totale waarde en de bestemming van de pensioenaanspraken die in enig jaar zijn vervallen¹⁹. Bij pensioenfondsden ligt het voor de hand dat de vrijgevalen voorziening van de vervallen aanspraken wordt toegevoegd aan de collectieve middelen van het pensioenfonds en zo ten goede komt aan het collectief.

Uitzondering voor deelnemers die naar een andere Europese lidstaat verhuizen

Als een deelnemer de pensioenuitvoerder bij einde van de deelneming heeft geïnformeerd over het feit dat hij/zij verhuist naar een andere Europese lidstaat, dan mag het hele kleine pensioen niet vervallen. De wet schrijft niet voor dat de pensioenuitvoerder hier actief naar vraagt. Als de verhuismelding niet is ontvangen bij de beëindiging van de deelneming, mag het kleine pensioen gewoon vervallen. Deze uitzondering vloeit voort uit de Mobiliteitsrichtlijn²⁰, die de pensioenopbouw van werknemers beschermt indien zij naar een andere lidstaat verhuizen.

Nb: De uitzondering geldt niet voor deelnemers die ten tijde van de pensioenopbouw al in een andere lidstaat woonachtig zijn.

Bestaande hele kleine pensioenen mogen vervallen

Het laten vervallen van de hele kleine pensioenen die al voor 1 januari 2019 zijn ontstaan gebeurt niet van rechtswege. De pensioenuitvoerders zijn wel bevoegd om deze hele kleine pensioenen te laten vervallen. Dat mag echter pas na 1 januari 2019. Iedere pensioenuitvoerder moet bepalen of men deze hele kleine aanspraken wil laten vervallen. Als er gebruik wordt gemaakt van dit recht moeten de betreffende deelnemers daarover worden geïnformeerd²¹. In de wet zijn geen voorschriften opgenomen over de wijze waarop dit moet gebeuren.

¹⁸ Artikel 55 lid 6 Pensioenwet/
Artikel 66 lid 6 Wet verplichte
beroepspensioenregeling

¹⁹ Artikel 46a lid 3 Pensioenwet/
Artikel 57a lid 3 Wet verplichte
beroepspensioenregeling

²⁰ Richtlijn 2014/50/EU van het
Europees parlement en de
Raad van 16 april 2014 betref-
fende minimumvereisten voor
de vergroting van de mobili-
teit van werknemers tussen de
lidstaten door het verbeteren
van de verwerving en het
behoud van aanvullende pen-
sioenen (PbEU 2014, L128)

²¹ Artikel 220b lid 2 Pensioen-
wet/Artikel 214a lid 2 Wet
verplichte beroepspensioen-
regeling

Vaststellen beleid door pensioenuitvoerder

De hele kleine pensioenen die na 1 januari 2019 ontstaan, vervallen van rechtswege. Hiervoor is geen besluit nodig van (het bestuur van) de pensioenuitvoerder.

Het laten vervallen van de hele kleine pensioenen die zijn ontstaan voor 1 januari 2019 vergt wel een besluit van het bestuur van de pensioenuitvoerder.

Welke organen spelen een rol bij de besluitvorming?

Het vervallen van de hele kleine aanspraken vindt vanaf 1 januari 2019 van rechtswege plaats. Er is daarvoor geen besluitvorming nodig.

Het laten vervallen van de hele kleine aanspraken die voor 1 januari 2019 zijn ontstaan geschiedt niet van rechtswege. Bij een pensioenfonds zal het bestuur dus moeten besluiten of deze hele kleine aanspraken vervallen. Daarbij geldt dat er geen adviesrecht is voor het VO. Ook is er geen sprake van een goedkeuringsrecht voor het BO of voor de raad van toezicht. Dit betekent dat het bestuur het besluit om de hele kleine aanspraken die zijn ontstaan voor 1 januari 2019 zelfstandig kan nemen, zonder advies of goedkeuring te vragen aan het VO/BO/intern toezicht. Wel is het van belang deze organen te informeren over de besluitvorming en de (belangen)afwegingen die daarbij een rol hebben gespeeld.

Bij verzekeraars en ppi's geldt dat zij zelfstandig kunnen besluiten of ze de hele kleine aanspraken die voor 1 januari 2019 zijn ontstaan willen laten vervallen.

Grenzen bij premie- en kapitaalovereenkomsten

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel staat de volgende passage: *Een aantal partijen stelt voor om naast een grensbedrag voor uitkeringsovereenkomsten ook een grensbedrag vast te stellen voor premie- en kapitaalovereenkomsten ten behoeve van uniformiteit binnen de sector. Het wetsvoorstel gaat uit van één grensbedrag van € 2,-. Het is nastrevenswaardig dat de sector uniforme rekenregels wil gebruiken bij de vertaling van deze grens voor premie- en kapitaalovereenkomsten. Met hen is afgesproken dat zij hier zelf rekenregels voor zullen opstellen, en dat dit niet zal worden voorgeschreven door de overheid.*

De Koepelwerkgroep waardeoverdracht klein pensioen stelt voor de grenzen voor de premie- en kapitaalovereenkomsten vast te stellen aan de hand van de wettelijke factoren voor waardeoverdracht behorend bij pensioenleeftijd 68, maar dan sekseneutraal gebaseerd op een man-vrouwverhouding van 50-50%. De aldus vastgestelde uniforme grenzen zijn opgenomen in de bijlage bij dit servicedocument. Het belang van uniforme grenzen is eenduidigheid en daarmee duidelijkheid creëren voor de deelnemers. Deze uniforme grenzen zullen jaarlijks opnieuw worden vastgesteld en worden gepubliceerd door de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars.

Opschooncampagne bestaande hele kleine pensioenen

Bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer heeft minister Koolmees [toegezegd](#) dat er een eenmalige opschoonactie komt voor de hele kleine pensioenen die (zijn) ontstaan voor 1 januari 2019. Deelnemers kunnen in 2018 dan alsnog gebruik maken van hun mogelijkheid van (individuele) waardeoverdracht en pensioenuitvoerders van hun recht op afkoop. Zo kan een deelnemer het vervallen van de hele kleine aanspraak voorkomen. Rijksoverheid en pensioenuitvoerders gaan de deelnemers hierop wijzen.

Met het ministerie van SZW heeft overleg plaatsgevonden over de uitvoering van deze toezegging. Het ministerie heeft informatie gepubliceerd op [rijksoverheid.nl](#) en de oproep aan deelnemers onder de aandacht gebracht via social media en via een persbericht bij organisaties als Nibud, de Consumentenbond, Wijzer in geldzaken en Radar. Aan pensioenuitvoerders is gevraagd de oproep onder de aandacht te brengen via hun algemene websites. Pensioenuitvoerders hoeven niet iedere betreffende deelnemer persoonlijk te informeren (maar als ze dat willen staat ze dat natuurlijk wel vrij). De inhoud van de oproep is in nauw overleg met SZW bepaald.

5

Communicatieverplichtingen

5.1

Automatische waardeoverdracht

Algemene informatie over het beleid van automatische waardeoverdracht

In de Pensioenwet wordt er onderscheid gemaakt tussen deelnemerspecifieke communicatie (denk aan het Uniform Pensioenoverzicht en de stopbrief) en communicatie over de pensioenregeling. Bij de communicatie over de pensioenregeling staat Pensioen 1-2-3 sinds de invoering van de wet Pensioencommunicatie centraal. Bij aanvang van deelname aan de pensioenregeling ontvangen de deelnemers laag 1 van Pensioen 1-2-3 van de betreffende pensioenuitvoerder. Lagen 2 en 3 zijn samen met laag 1 ook digitaal beschikbaar voor alle deelnemers. In laag 2 moeten pensioenuitvoerders bij het icoon 'waardeoverdracht' opnemen wat hun beleid is ten aanzien van automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen. Op pensioen123.nl zijn hiervoor voorbeeldteksten opgenomen.

Als de pensioenuitvoerder gebruik maakt van het recht op automatische waardeoverdracht zal dit ook tot uitdrukking moeten komen in het pensioenreglement (laag 3).

Deelnemerspecifieke communicatie over het beleid van automatische waardeoverdracht

In het UPO einde deelneming (de stopbrief) moet aandacht worden besteed aan automatische waardeoverdracht. De beëindiging van de deelname heeft gevolgen voor de aanspraken van de deelnemer. In de stopbrief leest de deelnemer allereerst hoe hoog zijn aanspraken zijn. Bedragen de pensioenaanspraken meer dan € 2,- bruto per jaar maar minder dan € 474,11 bruto per jaar (2018) dan moet in de stopbrief worden opgenomen of de pensioenuitvoerder mee doet aan het systeem van automatische waardeoverdracht. Is dat het geval dan wordt uitgelegd wat de deelnemer verder kan verwachten. Hierbij kan gedacht worden aan de bestemming (een nieuwe pensioenuitvoerder), de gevolgen als er niet direct een nieuwe pensioenuitvoerder beschikbaar is, en dat de gewezen deelnemer zelf geen actie hoeft te ondernemen. In de stopbrief staat ook dat de gewezen deelnemer door de nieuwe pensioenuitvoerder wordt geïnformeerd zodra de automatische waardeoverdracht is afgerond.

Communicatieverplichtingen ten tijde van de automatische waardeoverdracht

Zodra er een automatische waardeoverdracht wordt uitgevoerd, bestaat er voor de overdragende pensioenuitvoerder geen wettelijke plicht om de deelnemer daarover te informeren. Het staat de overdragende pensioenuitvoerder wel vrij

22 Artikel 17 e lid 5 Besluit tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet in verband met de Wet waardeoverdracht klein pensioen

23 Artikel 17 e lid 7 Besluit tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet in verband met de Wet waardeoverdracht klein pensioen

om de deelnemer daarover te informeren. De ontvangende pensioenuitvoerder is wel verplicht de deelnemer binnen tien werkdagen na het aanwenden van de overdrachtswaarde voor pensioenaanspraken te informeren over de waardeoverdracht en de verworven pensioenaanspraken²².

Op verzoek van de deelnemer een opgave van de berekening

De deelnemer heeft het recht om bij de overdragende pensioenuitvoerder een opgave te vragen van de berekening van de overdrachtswaarde²³. De overdragende pensioenuitvoerder moet binnen 10 werkdagen voldoen aan dit verzoek.

Inwerkingtreding van de communicatieverplichtingen

Kleine pensioenen die (zijn) ontstaan vanaf 1 januari 2018 kunnen niet meer tussentijds afgekocht worden. Deze kleine pensioenen blijven dus of bij de pensioenuitvoerder staan of ze gaan na 1 januari 2019 meelopen in het systeem van automatische waardeoverdracht. Vanaf 1 januari 2018 behoort in de stopbrief niet meer gesproken te worden over afkoop. Zodra pensioenuitvoerders de keuze hebben gemaakt of ze mee gaan doen met het systeem van automatische waardeoverdracht, is het van belang dit zo snel mogelijk te vermelden in de stopbrief en Pensioen 1-2-3.

24 Artikel 56 lid 1 Besluit tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet in verband met de Wet waardeoverdracht klein pensioen

Wettelijk gezien hoeven de stopbrief en Pensioen 1-2-3 pas vanaf 1 januari 2019 aangepast te zijn. In nadere regelgeving is echter wel opgenomen dat als gewezen deelnemers vanaf 1 januari 2018 uit dienst zijn getreden en een stopbrief hebben ontvangen waarin er niet is gewezen op automatische waardeoverdracht, en de pensioenuitvoerder besluit toch mee te gaan doen aan automatische waardeoverdracht, dat deelnemers dan alsnog geïnformeerd moeten worden over automatische waardeoverdracht²⁴. Om deze extra communicatie te voorkomen is het verstandig om de stopbrief zo kort mogelijk na 1 januari 2018 aan te passen.

5.2

Hele kleine pensioenen

Algemene informatie over het van rechtswege vervallen van hele kleine pensioenen, ontstaan na 1 januari 2019

In laag 2 van Pensioen 1-2-3 moeten pensioenuitvoerders bij het icoon 'waardeoverdracht' opnemen dat hele kleine pensioenen (een aanspraak van maximaal € 2 bruto per jaar) van rechtswege komen te vervallen. Op pensioen123.nl zijn hiervoor voorbeeldteksten opgenomen.

Het feit dat hele kleine pensioenen van rechtswege vervallen bij beëindiging van de deelneming, zal ook tot uitdrukking moeten komen in het pensioenreglement.

Deelnemerspecifieke communicatie over het van rechtswege vervallen van hele kleine pensioenen

In de 'stopbrief' (brief bij beëindiging deelname) moet aandacht besteed worden aan het vervallen van hele kleine pensioenen. Er kan echter worden volstaan met beperkte informatie. Dit betekent dat het (niet verplichte) model UPO einde deelneming in deze situatie niet hoeft te worden verstrekt. In plaats daarvan kan volstaan worden met een brief met de relevante informatie. Dat betekent dat de gewezen deelnemer geïnformeerd wordt over het van rechtswege vervallen van de aanspraak. Daarnaast wordt er informatie gegeven die relevant is voor de deelnemer, zoals het vervallen van risicodekkingen voor nabestaandenpensioen, informatie over arbeidsongeschiktheid en de website waarop pensioenregister is te raadplegen (mijnpensioenoverzicht.nl).

Communicatieverplichtingen bij het laten vervallen van hele kleine pensioenen die (zijn) ontstaan voor 1 januari 2019

Pensioenuitvoerders hebben het recht om hele kleine pensioenen die (zijn) ontstaan voor 1 januari 2019 te laten vervallen. Als hier geen gebruik van wordt gemaakt kan het hele kleine pensioen blijven staan of via automatische waardeoverdracht²⁵ of reguliere individuele waardeoverdracht worden overgemaakt naar de nieuwe pensioenuitvoerder. Indien de pensioenuitvoerder ervoor kiest om de hele kleine aanspraak die voor 1 januari 2019 is ontstaan te laten vervallen, moet de betreffende deelnemer hierover worden geïnformeerd. In de wet en nadere regelgeving is niet voorgeschreven op welke wijze pensioenuitvoerders dit moeten doen.

²⁵ Voor de hele kleine pensioenen ontstaan voor 1 januari 2018 geldt dat deze vanaf 1 januari 2020 mee zouden kunnen lopen in de automatische waardeoverdracht van al bestaande kleine pensioenen

De pensioensector zal nog samen met de rijksoverheid publiciteit genereren om deelnemers erop te wijzen dat hele kleine aanspraken per 1 januari 2019 kunnen komen te vervallen en dat de deelnemer zich kan melden bij zijn uitvoerder voor verdere informatie en mogelijkheden (zie ook hoofdstuk 4).

Informatie in het bestuursverslag

In het bestuursverslag (jaarverslag) moeten uitvoerders verantwoording afleggen over de grootte van de vrijval van de hele kleine pensioenen en de bestemming ervan.

5.3

Afkoop hele kleine pensioenen

Informatie wijzigen over afkoop van kleine pensioenen

Het recht van de pensioenuitvoerder op tussentijdse afkoop van kleine pensioenaanspraken vervalt voor de kleine pensioenen die (zijn) ontstaan vanaf 1 januari 2018. Gewezen deelnemers die na 1 januari 2018 een stopbrief hebben ontvangen waarin nog verwezen is naar een voorgenomen afkoop, moeten op een later moment alsnog worden geïnformeerd dat deze afkoop niet meer zal plaatsvinden²⁶.

²⁶ Artikel 56 lid 3 Besluit tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet in verband met de Wet waardeoverdracht klein pensioen

De teksten over tussentijdse afkoop moeten verwijderd worden uit Pensioen 1-2-3, de brieven bij einde deelneming en het pensioenreglement.

B

Bijlage

Uniforme 2-eurogrenzen voor kapitaal- en premieovereenkomsten (2018)

Per leeftijd staan de grenzen in euro's weergegeven aan opgebouwd kapitaal voor het ouderdomspensioen. Als het kapitaal lager of gelijk is aan de vermelde grenzen, mag het vervallen.

LEEFTIJD	KAPITAAL €	LEEFTIJD	KAPITAAL €
21	16,90	45	24,84
22	17,18	46	25,24
23	17,46	47	25,65
24	17,75	48	26,06
25	18,04	49	26,48
26	18,33	50	26,91
27	18,63	51	27,35
28	18,93	52	27,79
29	19,24	53	28,25
30	19,55	54	28,72
31	19,87	55	29,19
32	20,19	56	29,68
33	20,51	57	30,19
34	20,84	58	30,70
35	21,18	59	31,24
36	21,52	60	31,79
37	21,86	61	32,35
38	22,21	62	32,94
39	22,57	63	33,55
40	22,94	64	33,55
41	23,30	65	33,55
42	23,68	66	35,54
43	24,06	67	36,27
44	24,45	68	37,02